DZIEJE NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824
INDEKS 355682

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNA
W PUŁTUSKU

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

2–2001

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNA W PUŁTUSKU

DZIEJE NAJNOWSZE

Rocznik XXXIII
2001
2

WYDAWNICTWO DiG
WARSZAWA 2001

Dzieje Najnowsze
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszczaka,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

TŁUMACZ
Aleksandra Rodzińska–Chojnowska

ADRES REDAKCJI
Instytut Historii PAN
00–272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 831–02–61

ISSN 0419–8824

Wydawnictwo DiG
Nowy Świat 39, 00–029 Warszawa
tel./fax 828–00–96
e-mail biuro@dig.com.pl; http://www.dig.com.pl

Nakład 750 egz.
Druk Biutex Sp. z o.o., Warszawa

Spis treści

ARTYKUŁY

Kamil Kruszewski, *Starania Niemiec o pokój odrębny z Rosją carską 1914–1917* 3

Zbigniew Klejn, *Bułgaria między „białą" a „czerwoną" Rosją i wojna polsko-sowiecka* 19

Cezary Świetlicki, *Wieś polska w publicystyce prasowej Marii Dąbrowskiej w latach 1910–1920* 35

Katarzyna Jedynakiewicz, *Literatura przeciw faszyzmowi i wojnie. Z historii I Kongresu Pisarzy w Obronie Pokoju i Kultury w Paryżu (21–25 VI 1935 roku)* 47

Małgorzata Gmurczyk-Wrońska, *Polski wrzesień 1939 r. widziany z Paryża* 57

Dariusz Rogut, *Z dziejów Polaków internowanych w Związku Sowieckim: obóz nr 41 w Ostaszkowie* 79

Wanda Jarząbek, *„W sprawach niemieckich nasz glos musi mieć swą wagę..." Problem niemiecki w polskiej polityce zagranicznej od października 1956 r. do rozpoczęcia tzw. drugiego kryzysu berlińskiego w listopadzie 1958 r* 103

AUTOREFERATY

Dariusz Jeziorny, *Sprawa Austrii w koncepcjach i praktyce dyplomatycznej Wielkiej Brytanii (1918–1919)* 131

RECENZJE

Zbigniew Zürn-Zahorski, *Pogotowie Harcerek i Pogotowie Harcerzy* — Janusz Wojtycza 139

Włodzimierz Mędrzecki, *Niemiecka interwencja militarna na Ukrainie w 1918 roku* — Tomasz Schramm 149

Krzysztof Kawalec, *Spadkobiercy niepokornych: Dzieje polskiej myśli politycznej 1918–1939* — Waldemar Paruch 152

Robert Potocki, *Idea restytucji Ukraińskiej Republiki Ludowej* — Zbigniew Karpus, Emilian Wiszka, Maciej Krotofil 162

Przemysław Hauser, *Mniejszość niemiecka na Pomorzu w okresie międzywojennym* — Waldemar Rezmer 169

Arkadiusz Adamczyk, *Bogusław Miedziński (1891–1972). Biografia polityczna* — Włodzimierz Suleja 173

Piotr Wandycz, *Z Piłsudskim i Sikorskim, August Zaleski minister spraw zagranicznych w latach 1926–1932 i 1939–1941* — Jacek Piotrowski 178

Eugeniusz Duraczyński, *Polska 1939–1945. Dzieje polityczne* — Zygmunt Mańkowski 181

Waleriu Pasat, *Surowaja prawda istorii. Deportacyi s tierritorii Mołdawskoj SSR 40–50 gg.* — Wojciech Materski 186

Eugeniusz Ponczek, *Polska myśl o pokoju w latach drugiej wojny światowej (1939–1945)* — Andrzej M. Brzeziński 190

Grzegorz Motyka, *Tak było w Bieszczadach. Walki polsko-ukraińskie 1943–1948* — Marek Getter 193
Roger Eatwell, *Faszyzm. Historia* — Marek Maciejewski 198
Niemcy w Polsce 1945–1950. Wybór dokumentów, t. I, *Władze i instytucje centralne. Województwo olsztyńskie*; t. II, *Polska Centralna. Województwo śląskie* — Piotr Madajczyk 203
Mniejszości narodowe w Polsce. Państwo i społeczeństwo polskie a mniejszości narodowe w okresach przełomów politycznych (1944–1989) — Krzysztof Tarka 208
Joanna Kochanowicz, *ZMP w terenie. Stalinowska próba modernizacji opornej rzeczywistości* — Dariusz Jarosz 212
Z. Zaremba, *Listy 1946–1967* — Juliusz Bardach 217

ŻYCIE NAUKOWE

Nowe wydanie wystawy o zbrodniach Wehrmachtu — Mieczysław Tomala 223
Sprawozdanie z konferencji naukowej „Migracje — historia — kultura", Instytut Historii PAN, 5–7 grudnia 2000 r. — Ewa Kowalska 225
Wojskowy Instytut Historyczny — placówka naukowa w czasie dyrektorowania prof. dr. hab. Tadeusza Jędruszczaka — Piotr Stawecki 229

IN MEMORIAM

Edward Mieczysław Serwański (1912–2000) — Andrzej Sakson 237

Wśród naszych Autorów

Prof. dr hab. Juliusz Bardach — w Instytucie Historii Prawa Uniwersytetu Warszawskiego

Prof. dr hab. Andrzej M. Brzeziński — w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego

Mgr Marek Getter — pracownik Instytutu Historii PAN w Warszawie

Dr Małgorzata Gmurczyk-Wrońska — adiunkt w Instytucie Historii PAN w Warszawie

Dr hab. Dariusz Jarosz — docent w Instytucie Historii PAN w Warszawie

Mgr Wanda Jarząbek — asystent w Instytucie Studiów Politycznych PAN w Warszawie

Dr Katarzyna Jedynakiewicz — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego

Dr Dariusz Jeziorny — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego

Dr hab. Zbigniew Karpus — prof. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Dr Zbigniew Klejn — pracownik Mazowieckiej Wyższej Szkoły Humanistyczno-Pedagogicznej w Łowiczu

Dr Ewa Kowalska — adiunkt w Instytucie Historii PAN w Warszawie

Dr Maciej Krotofil — adiunkt w Katedrze Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Prof. dr hab. Marek Maciejewski — na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego

Dr hab. Piotr Madajczyk — docent w Instytucie Studiów Politycznych PAN w Warszawie

Prof. dr hab. Zygmunt Mańkowski — w Instytucie Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Prof. dr hab. Wojciech Materski — w Instytucie Studiów Politycznych PAN w Warszawie

Dr Waldemar Paruch — adiunkt na Wydziale Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Dr Jacek Piotrowski — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Wrocławskiego

Prof. dr hab. Waldemar Rezmer — w Instytucie Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Mgr Dariusz Rogut — asystent w Instytucie Historii Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach, Wydział Zamiejscowy w Piotrkowie Trybunalskim

Prof. dr hab. Andrzej Sakson — w Instytucie Zachodnim w Poznaniu

Prof. dr hab. Tomasz Schramm — w Instytucie Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu

Prof. dr hab. Piotr Stawecki — w Wojskowym Instytucie Historycznym Akademii Obrony Narodowej w Warszawie

Prof. dr hab. Włodzimierz Suleja — w Instytucie Pamięci Narodowej we Wrocławiu

Mgr Cezary Świetlicki — absolwent Instytutu Historii Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach

Dr hab. Krzysztof Tarka — prof. Uniwersytetu Opolskiego

Dr Emilian Wiszka — adiunkt w Katedrze Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

cena 15 zł